

AANTEKENEN

De minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties mr. J.J.M. Uitermark
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

uw kenmerk	ons kenmerk	behandeld door	datum
-	83814-2024	Nathan Gradisen	14 november 2024
onderwerp	bijlage	telefoonnummer	verzonden
Besluit na Rapport Evaluatie gemeente Maashorst	-	0413 -28 19 11	

Uwe Excellentie,

Wij hebben op 22 oktober 2024 het Rapport Evaluatie gemeente Maashorst van Berenschot (hierna: het rapport) van u ontvangen, waarvoor onze hartelijke dank. Met dit rapport is invulling gegeven aan artikel 9 van de Wet samenvoeging gemeenten Landerd en Uden (hierna: de Herindelingswet). Op 14 november 2024 hebben wij het rapport in onze gemeenteraad besproken. In deze brief stellen we u op de hoogte van onze analyse van het rapport en ons besluit naar aanleiding van dit rapport.

Besluit

Voordat wij dieper ingaan op het rapport en onze interpretatie hiervan, hechten wij eraan om onze brief te beginnen met een weergave van ons besluit naar aanleiding van het rapport.

De gemeenteraad van Maashorst heeft besloten dat het rapport van Berenschot geen enkele aanleiding geeft om een wijziging van de gemeentelijk indeling van de gemeente Maashorst te overwegen. Wij hebben daarom besloten om geen proces te starten om Schaijk en Reek bij de gemeente Oss te voegen. Hierna leggen we uit hoe we tot dit besluit zijn gekomen. De aanbevelingen uit het rapport nemen wij ter harte om de gemeente Maashorst nog beter en mooier te maken, in het belang van de inwoners van al onze kernen.

Herkennen onze gemeente in het rapport

Wij herkennen het beeld dat het rapport schetst van de gemeente Maashorst. De gemeente is op 1 januari 2022 met veel ambities, maar in roerige tijden gestart. De herindeling vond immers plaats in de tijd van de coronamaatregelen. Dit maakte goed samenwerken een stuk lastiger. Daar komt bij dat we onderweg de nodige hobbels hebben gehad. Hierbij willen we allereerst de ziekte en vrij kort hierna het trieste overlijden van onze eerste burgemeester, de heer Rüpp, noemen. Hierna heeft de gemeente een waarnemend burgemeester gehad, mevrouw Donders-de Leest. Sinds 12 maart 2024 is de heer Van der Pas onze burgemeester. Onze gemeente heeft dus in haar korte bestaan van nog geen drie jaar, drie verschillende burgemeesters gehad. Ook in de

ambtelijke top zijn een behoorlijk aantal wisselingen geweest, waaronder van de gemeentesecretaris, twee van de drie directieleden en de griffier. Verder hebben landelijke en internationale ontwikkelingen plaatsgevonden met invloed op onze gemeente (hierin is Maashorst uiteraard niet uniek). Denk hierbij aan de opvang van mensen uit Oekraïne, de huisvesting van asielzoekers, de stijging van de energieprijzen en het tekort van woningen op de woningmarkt. Hier kwam nog bij dat de vacaturestop in aanloop naar de herindeling zorgde voor meer dan honderd vacatures. In een zeer krappe arbeidsmarkt was en is het lastig om alle functies te vervullen, hoewel dit in zeer veel gevallen gelukt is. Ondertussen werd de winkel geopend en moest de winkel open blijven.

Wij menen dat, ondanks de start in roerige tijden en de nodige hobbels, de gemeente Maashorst goed functioneert. Dit zien we bevestigd in het rapport, waarin Berenschot tot de (eind)conclusie komt dat de gemeente Maashorst presteert zoals van een gefuseerde gemeente verwacht mag worden en op onderdelen zelfs boven verwachting. Uit de gesprekken die Berenschot heeft gevoerd, blijkt dat er overwegend tevredenheid is over de publieke waarde die Maashorst heeft weten te creëren. De basis is beter op orde, op specifieke projecten is sprake van een doorbraak en er zijn tal van visies en beleidsdocumenten vastgesteld. Ook uit de enquête onder inwoners die Berenschot heeft laten uitvoeren, komt hiervan een positief beeld naar voren.

Realisatie ambities

Wij menen dat we het overgrote deel van onze ambities hebben waargemaakt. We zien dit bevestigd in de conclusie van het rapport en in hetgeen in paragraaf 3.1.2 van het rapport staat. Daarbij geldt ook dat in een aantal grote dossiers die in de gemeenten Landerd en Uden al jarenlang liepen, in de tijd van Maashorst flinke stappen zijn gezet. Sommige zijn inmiddels (bestuurlijk) afgewikkeld (we noemen hier de genomen raadsbesluiten over Sport en Spel Reek en de verplaatsing van het bedrijf Jonkergouw in Schaijk, maar ook het Scholennieuwbouwproject IKC West in Uden). Wij zijn hier trots op. Gelukkig zien we dat ook betrokkenen en externe partners tevreden zijn over de realisatie van opgaven en ambities door onze gemeente. Daarnaast geven vrijwel alle betrokkenen aan dat de basis beter op orde is. Verder blijkt uit gesprekken dat het vermogen om (grote) projecten en programma's te trekken en daarin voortgang te boeken, met de herindeling is toegenomen.

Dienstverlening

Uit de enquête blijkt hiernaast dat inwoners die contact hebben gehad met de gemeente, onze dienstverlening positief waarderen. Zij vinden het eenvoudig om in contact te komen met de gemeente, kunnen gemakkelijk vinden wat zij nodig hebben en vinden de informatie volledig en duidelijk. Inwoners beoordelen de dienstverlening met een gemiddeld rapportcijfer van 7,1. Tegenover de communicatie van de gemeente staan de meeste inwoners positief of neutraal.

Organisatie

In het rapport staat dat de maatschappelijke en economische partners overwegend positief zijn over de wijze waarop het gemeentebestuur opereert. Zo zijn zij positief over de kwaliteit van bestuurders van de gemeente. Het college is bereikbaar en benaderbaar, en zichtbaar in de samenleving en de regio. Ook wordt genoemd dat sprake is van een stabiele politiek-bestuurlijke cultuur en dat het samenspel tussen raad en college constructief is. Verder verloopt het samenspel tussen organisatie en college goed, en zijn het bestuur en de partners van buiten te spreken over de inzet van de ambtelijke organisatie. Diverse maatschappelijke partijen en ondernemers geven aan dat de kwaliteit en professionaliteit van de organisatie is toegenomen.

Er is inmiddels ook al sprake van een Maashorstcultuur bij de organisatie, zo geven medewerkers en bestuurders aan. Uit de enquête blijkt dat inwoners vaker wel dan geen vertrouwen hebben in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd.

Verder is de financiële situatie van de gemeente nog steeds gezond en hebben er op het gebied van financieel beleid professionaliseringsslagen plaatsgevonden.

Hiernaast is participatie weliswaar een aandachtspunt (zie ook verderop in deze brief), maar zijn een aantal participatieprocessen juist ook uitermate goed verlopen. Uit de enquête blijkt hiernaast dat de meeste inwoners positief of neutraal staan tegenover de aandacht die de gemeente heeft voor hun buurt of dorp. Aandachtspunt hierbij is wel dat in Odiliapeel en Schaijk maar een deel van de inwoners aangeeft dat hun buurt of dorp net zo belangrijk is voor de gemeente als andere buurten en dorpen.

Wat het regionale beleid betreft geven regionale partners aan dat Maashorst zichtbaar is en haar verantwoordelijkheid pakt in de regio, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Een deel van de regionale partners ziet hierin een positieve ontwikkeling ten opzichte van het verleden. De bijdrage die Maashorst ambtelijk en bestuurlijk levert aan de regionale samenwerking, wordt erkend en gewaardeerd door regionale partners. De regionale partners geven ook aan dat de onderlinge contacten en de onderlinge samenwerking met Maashorst goed zijn.

Legitimiteit

Binnen de regio is draagvlak aanwezig voor de opgaven en ambities van de gemeente Maashorst, zo staat in het rapport. De herindeling is in de regio geen thema meer. Het is een gepasseerd station en geen onderwerp van gesprek. Ook is er geen discussie meer over het voegen van Schaijk en Reek bij de gemeente Oss. Enkele regionale partners geven aan een nieuwe herindeling vanuit regionaal perspectief ongewenst te vinden.

De gemeente Oss heeft bovendien tijdens de nulmeting aangegeven dat de gemeente het genomen herindelingsbesluit als feit accepteert en dat hierbij past dat Oss uitspreekt er niet op uit te zijn om alsnog Schaijk binnen de eigen gemeente te verwelkomen. Recent heeft de gemeente Oss tijdens een gesprek in het kader van de evaluatie laten weten geen behoefte te hebben om terug te kijken op 'wat ook had gekund', maar de blik vooruit te willen richten.

Uit gesprekken blijkt dat de herindeling en een eventuele wijziging van de gemeentegrens slechts beperkt leeft onder inwoners. Onder maatschappelijke partijen en ondernemers bestaat breed draagvlak voor de gemeente Maashorst en is herindeling (vrijwel) geen issue meer. Er bestaat bij een deel van hen zelfs ergernis over de aandacht die hier nog voor is, omdat een kleine groep mensen hier de aandacht op zou blijven vestigen. De maatschappelijke en economische partners vinden het vrijwel unaniem een slecht idee om de gemeentelijke indeling te wijzigen. In Schaijk en Reek lijkt de herindeling nog in enige mate te leven. Ongeveer de helft van de inwoners uit Schaijk en Reek vindt de vraag naar de wenselijkheid van het voegen van Schaijk en Reek bij de gemeente Oss, een relevante vraag.

Dit beeld komt terug in het antwoord op de vraag of het voegen van Schaijk en Reek bij de gemeente Oss wenselijk is. Uit de enquête onder inwoners blijkt dat 22% van de inwoners van Maashorst het (zeer) goed te vinden als Schaijk en Reek zich bij de gemeente Oss voegen. Een (bijna) gelijk deel (23%) vindt dat (zeer) slecht. Een groot deel lijkt hier niet mee bezig: de rest

staat hier neutraal tegenover (43%) of weet het niet (11%). In Schaijk en Reek zijn de meningen meer uitgesproken. In Schaijk vindt 36% het (zeer) goed als Schaijk en Reek zich bij de gemeente Oss voegen, terwijl 46% het (zeer) slecht vindt. Van de inwoners van Reek vindt de meerderheid (67%) het (zeer) slecht als Schaijk en Reek zich bij de gemeente Oss voegen. Slechts 14% vindt dat (zeer) goed. Uit de gesprekken die Berenschot heeft gevoerd met maatschappelijke, economische en bestuurlijke stakeholders, blijkt dat vrijwel niemand van de stakeholders het wenselijk vindt om de gemeentelijke indeling te wijzigen.

Positie kernen

Verder heeft Berenschot in het rapport gekeken naar de positie van de diverse kernen, met name Schaijk en Reek. Berenschot komt tot de conclusie dat Schaijk voor het grootste gedeelte op zichzelf is georiënteerd, afgezien van bijvoorbeeld werkgelegenheid, voortgezet onderwijs en bepaalde zorgvoorzieningen. Reek is qua voorzieningen en werkgelegenheid in grotere mate afhankelijk van omliggende kernen. Hierbij geldt dat Reek zich op Schaijk oriënteert, maar ook op Grave en in minder mate Oss.

Wel constateert Berenschot dat sinds het ontstaan van de gemeente Maashorst de maatschappelijke verbinding tussen de kernen van de gemeente op onderdelen is toegenomen. Zo weten zorgcoöperaties, ouderenbonden en muziekverenigingen uit de verschillende kernen elkaar goed te vinden. Ook op economisch gebied zijn er ontwikkelingen zichtbaar: er is één platform voor toerisme en er zijn tussen de ondernemersverenigingen goede contacten. Verder vinden netwerkbijeenkomsten voor ondernemers nu plaats op het niveau van Maashorst.

Aandachtspunten

Wij zien in het rapport aanleiding om vol enthousiasme en ambities op de ingeslagen weg door te gaan. We wijzen hierbij nogmaals op de (eind)conclusie van Berenschot uit het rapport: de gemeente Maashorst presteert zoals van een gefuseerde gemeente verwacht mag worden en op onderdelen zelfs boven verwachting.

Het rapport geeft ons daarom, zoals al vermeld, geen enkele aanleiding om, zoals in artikel 9 van de Herindelingswet wordt gesuggereerd, een wijziging van de gemeentelijk indeling van de gemeente Maashorst te overwegen. Wij hebben daarom besloten om geen proces te starten om Schaijk en Reek bij de gemeente Oss te voegen. Hierbij is uiteraard van belang dat de gemeente Oss ook aangeeft dat de gemeente niet wil terugblikken op 'wat ook had gekund', maar de blik vooruit te willen richten. Ten overvloede wijzen we er hierbij ook op dat een wijziging van de gemeentelijke indeling volgens Berenschot verwachte ontvlechtingskosten van bij benadering € 3,3 miljoen met zich meebrengen en dat een wijziging van de gemeentelijke indeling volgens Berenschot forse organisatorische en personele consequenties heeft. De gemeente Maashorst moet dan opnieuw worden ingericht en een gedeelte van het personeel moet (weer) overgeplaatst worden.

Bij ons besluit hebben we uiteraard wel oog voor de aandachtspunten die in het rapport staan. Zo noemt Berenschot met name het integraal werken, de uiteenlopende ervaringen met de bereikbaarheid van de gemeente, de termijnoverschrijdingen bij de afhandeling van zaken binnen het sociaal domein, en de organisatie-inrichting en -sturing als aandachtspunten. Wij hebben het college verzocht om deze aandachtspunten ter harte te nemen en voor 1 mei 2025 ons te informeren over de aanpak van deze aandachtspunten, aangezien deze aandachtspunten vallen onder de verantwoordelijkheid van het college.

Hiernaast geven ambtenaren aan dat de gemeente meer aandacht zou moeten geven aan een strategie voor de toekomst en een strategie op het gebied van regionale samenwerking. Samen met het college zullen we deze handschoen oppakken.

Verder blijkt uit het rapport dat participatie een (blijvend) aandachtspunt is, omdat hierbij een wisselend beeld is. Dit is bij ons bekend. Wij besteden dan ook veel aandacht aan dit onderwerp. Zo is er sprake van een intensief traject met de raad om tot een goed participatiebeleid te komen. Inmiddels zit dit traject in het staartje: naar verwachting zullen wij nog dit jaar dit beleid vaststellen. Verder is het ontwikkelen van de Kernen-CV's (maatschappelijke opgaven per kern) een grote stap in de goede richting. Dit blijkt ook uit het rapport: maatschappelijke en economische partners noemen de Kernen-CV's een waardevol en tastbaar resultaat van onderlinge gesprekken.

Daarnaast merken we over de positie van Schaijk en Reek naar aanleiding van het rapport het volgende op. Zoals al aangehaald, vindt het grootste gedeelte van de inwoners van Schaijk en Reek het voegen van Schaijk en Reek bij de gemeente Oss een (zeer) slecht idee of staan de inwoners hier neutraal tegenover. Toch is er nog een deel van de inwoners van Schaijk en in minder mate Reek dat liever zou zien dat deze kernen zich bij de gemeente Oss voegen. In het rapport staat bovendien dat sommige inwoners van Schaijk gevoelens van een letterlijke en figuurlijke afstand ervaren tot de gemeente Maashorst. In dit verband wijst Berenschot er ook op dat uit de enquête blijkt dat inwoners van Schaijk de dienstverlening van de gemeente een significant lager cijfer geven (een 6,6, waar het gemiddelde voor de gemeente een 7,1 is). Ook vinden inwoners uit Schaijk significant vaker dat hun buurt achteruit is gegaan en is er onder inwoners van Schaijk meer ontevredenheid over het onderhoud van de openbare ruimte. Dit zijn voor ons belangrijke aandachtspunten. Het sterkt ons in het besef dat we nadrukkelijk aandacht moeten houden voor de kernen Schaijk en Reek, zodat ook de inwoners die nu een afstand of op onderdelen een achteruitgang ervaren, de meerwaarde van de gemeente Maashorst gaan inzien.

Tot slot

Wij danken u nogmaals hartelijk voor het Rapport Evaluatie gemeente Maashorst van Berenschot. Hierbij verzoeken wij u om op het moment dat u het rapport aan de Staten-Generaal stuurt, een afschrift van deze brief mee te zenden. Zo raakt ook de Staten-Generaal op de hoogte van ons besluit naar aanleiding van dit rapport. Wij zullen een afschrift van deze brief aan Gedeputeerde Staten sturen, zodat ook zij op de hoogte zijn van ons besluit en onze overwegingen.

Met vriendelijke groet,
de Raad van de gemeente Maashorst,
de burgemeester,

de griffier,

drs. J.A. van der Pas

mr. N.E. Gradisen